

Cykl kreatywnych wyzwań językowych do odcinka

“CZERWONY ATRAMENT”

TELEWIZJI “POLSKA POZA POLSKĄ”

BĘDZIEMY UCZYĆ SIĘ

- o Czesławie Miłoszu i poznamy wiersz „Piosenka o końcu świata”
- porównywać utwory literackie
- pisać własne teksty literackie
- rozwijać zasób słów

TO PRZYDA NAM SIĘ DO

- opisywania sytuacji dnia codziennego
- wyrażania swoich wizji i wyobrażeń
- rozwijania swojej wiedzy i erudycji
- rozwijania twórczego myślenia

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023

Projekt „Polska Platforma Medialna - Ukraina 2023-2025”
realizowany przez Fundację Wolność i Demokracja.

Czesław Miłosz to jeden z poetów, o którym jest mowa w spektaklu teatru Harmider **"MONODII W CZERWONYM"**

I. Nauczyciel dzieli klasę na dwie grupy. Każda grupa otrzymuje jedną część biografii Czesława Miłosza.

a) Przeczytajcie biografię poety. Starajcie się zapamiętać jak najwięcej szczegółów. Dobierzcie się w pary tak aby w każdej parze była osoba z innej grupy. Słowami, bez pomocy tekstu, przekazcie drugiej osobie z pary swoją część biografii Czesława Miłosza.

Grupa 1

Czesław Miłosz urodził się w 1911 roku w Szetejniach na Litwie. Miłoszowie należeli do osiadłego na ziemiach litewskich od ponad 500 lat rodu szlacheckiego. Rodzinne strony utkwiły Miłoszowi w sercu i w pamięci: miejsce urodzenia i pochodzenie poety były przyczyną poszukiwań tożsamościowych. Wojna zastała Czesława Miłosza podczas wypoczynku na Polesiu. Po wkroczeniu na Litwę Armii Czerwonej, przedostał się do okupowanej Warszawy. W stolicy uczestniczył w podziemnym życiu literackim, pisał i publikował wiersze.

Grupa 2

W 1960 przeprowadził się do Stanów Zjednoczonych, gdzie wykładał na Uniwersytecie Kalifornijskim. W Polsce jego książki były drukowane w podziemiu i przemykane z zagranicy. W 1980 r. otrzymał literacką nagrodę Nobla. Rok później przyjechał do kraju, gdzie jego utwory zostały już oficjalnie opublikowane. Stały się one natchnieniem dla rozwijającej się opozycji politycznej. W 1993 r. poeta wrócił do Polski i zamieszkał w Krakowie.

b) Po wykonaniu zadania wszyscy otrzymują brakującą im część biografii tak aby skompletować tekst i podsumować ustnie informacje o Czesławie Miłoszu.

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023

Projekt „Polska Platforma Mediałna - Ukraina 2023-2025” realizowany przez Fundację Wolność i Demokracja.

2. Nauczyciel prezentuje nagranie wiersza Czesława Miłosza
https://www.youtube.com/watch?v=rzR0aaY2liY&ab_channel=PolskaPoezja

a) Postuchajcie wiersza „Piosenka o końcu świata” .

Stuchając go napiszcie :

O jakim wydarzeniu mówi wiersz?

Co się dzieje w dniu końca świata? Co kto robi?

Słowa kluczowe, które wydają Ci się ważne : _____

Zdanie, które pojawiło się dwa razy na końcu : _____

b) Postuchajcie wiersza jeszcze raz i wynotujcie ze słuchu następujące słowa :

ZWIERZĘTA
(FAUNA)

ROŚLINY
(FLORA)

OKREŚLENIA
MIEJSCA

OSOBY

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023

Projekt „Polska Platforma Mediałna - Ukraina 2023-2025”
realizowany przez Fundację Wolność i Demokracja.

3. Po wykonaniu zadania uczniowie otrzymują tekst pisany.

„Piosenka o końcu świata”

W dzień końca świata

Pszczółka krąży nad kwiatem nasturcji

Rybak naprawia bityszczącą sieć

Skaczą w morzu wesole delfiny

Młode wróble czepiają się rynny

I wąż ma złotą skórę jak powinien mieć

W dzień końca świata

Kobiety idą po len pod parasolkami

Pijak zasypia na brzegu trawnika

Nawołują na ulicy sprzedawcy warzywa

I tódka z złotym żagleń do wyspy podpływa

Dźwięk skrzypiec w powietrzu trwa

I noc gwieździstą odmyka

A którzy czekali błyskawic i gromów

Są zawiedzeni

A którzy czekali znaków i archanielskich tręb

Nie wierzą, że staje się już

Dopóki słońce i księżyc są w górze

Dopóki trzmiel nawiedza róże

Dopóki dzieci różowe się rodzą

Nikt nie wierzy

Że staje się już

Tylko siwy staruszek, który byłby prorokiem

Ale nie jest prorokiem, bo ma inne zajęcie

Powiada przewijając pomidory

Innego końca świata nie będzie

Innego końca świata nie będzie

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023

Projekt „Polska Platforma Medialna - Ukraina 2023-2025”
realizowany przez Fundację Wolność i Demokracja.

Przeczytajcie wiersz. Sprawdźcie poprawność wykonania dwóch ostatnich zadań. Poprawcie swoje błędy.

4. Nauczyciel pokazuje uczniom obraz "Pejzaż z upadkiem Ikara" Pietera Bruegla. (załącznik nr 1.) Obejrzyjcie obraz i opiszcie go. Jakie podobieństwa dostrzegacie między wierszem Czesława Mitosza i obrazem Bruegela? Uczniowie opisują podobieństwo scen, kolorów i sytuacji.

5. Nauczyciel rozdaje uczniom tekst z interpretacją wiersza.

Przeczytajcie interpretację wiersza. Czy w literaturze kraju, z którego pochodzicie są utwory o końcu świata? Poszukajcie utworu o podobnej tematyce w Waszym ojczystym języku. Kto jest jego autorem? Jaka jest historia autora? I jak interpretuje on koniec świata?

Czesław Miłosz
po wojnie opublikował zbiór wierszy,
który nazwał Ocalenie.

Ocalenie – narodów i ludzi – możliwe jest dzięki poezji.
Sztuka ma bowiem wyzwalać, przynosić prawdziwe poznanie i
oczyszczenie, współtworzyć historię.

„Piosenka o końcu świata” to rozliczenie z doświadczeniem wojny.
Ukazuje brutalną prawdę o losie jednostki – bezradnej, przerażonej
i zagubionej w zetknięciu z totalitaryzmem. Jest to głos szarego,
zwykłego człowieka, który stał się ofiarą historii. Nastrój wiersza
jest pogodny, choć dramatyczne napięcie widać już w jego tytule.

Miłosz nie przywołuje tu obrazów zniszczenia i grozy.
Przedstawia codzienność, zwyczajną egzystencję człowieka
na tle odwiecznego porządku natury.

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023

Projekt „Polska Platforma Medialna - Ukraina 2023-2025”
realizowany przez Fundację Wolność i Demokracja.

6. Napisz swój wiersz na podstawie wzoru:

W dzień końca świata
Pszczoła krąży nad kwiatem nasturcji
Rybak naprawia błyszczącą sieć
Skaczą w morzu wesole delfiny
Młode wróble czepiają się ryzny
I wąż ma złotą skórę jak powinien mieć
(.)
A którzy czekali błyskawic i gromów
Są zawiedzeni
Tylko siwy staruszek, który byłby prorokiem (.)
Powiada, że
„-----”
„-----”

7. Jakiego końca świata nie będzie według poety? Opisz w kilku słowach czego nie będzie według wiersza poety.

8. Wyobraź sobie, że jutro jest koniec świata. Napisz 5 rzeczy jakie byś zrobił. Co Cię powstrzymuje, aby nie zrobić ich już? 😊

W dzień (rzeczownik w dopełniaczu)
(rzeczownik l.poj.) + **krąży nad** (rzeczownik l.poj w narzędniku)
(rzeczownik określający zawód) + **naprawia** + (rzeczownik w bierniku)
(Czasownik w 3 os.l.m) **w** (rzeczownik w miejscowniku, określenie miejsca) +(rzeczownik żywotny w l.m)
Młode (rzeczownik ,l. m) + czasownik
I (rzeczownik w l.poj rodzaju męskim) **ma** (rzeczownik w bierniku) **jak powinien mieć**.
A ci którzy czekali (rzeczownik w dopełniaczu)
Są (przymiotnik w l.mn w rodzaju męskoosobowym)
Tylko (rzeczownik żywotny w l.poj)
Powiada, że (cytat)
„-----”
„-----”

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023

Projekt „Polska Platforma Medialna - Ukraina 2023-2025” realizowany przez Fundację Wolność i Demokracja.

Pejzaż z upadkiem Ikara "Pietera Bruegla"

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023

Projekt „Polska Platforma Medialna - Ukraina 2023-2025”
realizowany przez Fundację Wolność i Demokracja.